

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Krikščioniškojo meno istorija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Dr. Sigita Maslauskaitė-Mažyliienė	VU Filosofijos fakultetas, Religijos studijų ir tyrimų centras Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji	bendrojo universitetinio lavinimo

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
auditorinė	rudens ir/ar pavasario semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Tikslas – supažindinti su esminiais krikščioniškosios ikonografijos bruožais pasitelkus tarpdalykinį ugdymą, t. y. ugdyti krikščioniškojo meno raidos supratimą ne tik stilių ir laikmečių prasme, bet atsižvelgiant į bendrą kultūros istorijos kontekstą, suvokiant religijos ir meno santykį kaip žmogaus mąstymo raišką. Išlausęs šį kursą, studentas gebės suprasti dalyko specifiką, gebės analizuoti ir vertinti atvaizdų sukūrimo kontekstą, orientuotis ikonografijos temų įvairovėje, kūrybiškai interpretuoti praeities ir šiuolaikinio meno fenomenus.</p>		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
<ul style="list-style-type: none"> - įgis žinių ir gebėjimą suvokti krikščioniškojo atvaizdo genezės procesus; - žinos svarbiausius krikščioniškojo meno istorijos etapus, svarbiausius faktus; 	<p>probleminis dėstymas, pažintis su meno kūriniais ir jų vertinimas</p>	<p>egzamino testas, žodinė apklausa</p>
<ul style="list-style-type: none"> - gebės suprasti liturgijai tarnaujančio meno paskirtį ir funkcijas, krikščioniškų simbolių ir ženklų prasmes; - išmoks matyti ir atpažinti klasikinio ir šiuolaikinio meno reiškinius, nagrinėti problematiką, lavins estetinę jauseną; 	<p>probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai: grupės diskusija, minčių lietus, meno kūrinių analizė ir vertinimas</p>	<p>egzaminas, minčių ir sąvokų žemėlapis, meno kūrinių analizė</p>
<ul style="list-style-type: none"> - gebės analizuoti dvasinių sąjūdžių įtaką žmogaus kūrybai, kritiškai vertinti ikonografiją formuojančius kultūrinius, socialinius, ideologinius faktorius; - gebės analizuoti ir vertinti sekuliaraus pasaulio iššūkius krikščioniškai doktrinai ir ikonografijai; 	<p>probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai (grupės diskusija, minčių lietus, pažintis su meno kūriniais ir jų vertinimas)</p>	<p>egzamino testas, žodinė apklausa, minčių ir sąvokų žemėlapis, meno kūrinių analizė</p>
<ul style="list-style-type: none"> - bus pasirengęs savarankiškai analizuoti ir vertinti meno kūrinius, gilinti supratimą ir daryti išvadas apie krikščioniškos ikonografijos raidą šiuolaikiniame pasaulyje. 	<p>aktyvaus mokymosi metodai: grupės diskusija, minčių lietus, pažintis su meno kūriniais ir jų vertinimas, savarankiškas tekstų skaitymas, parodų, muziejų ir kultūros objektų lankymas</p>	<p>egzamino testas, žodinė apklausa, meno kūrinių analizė, grupinis rašto darbas ir jo pristatymas</p>

- gebės diskutuoti su kolegomis apie krikščioniškojo meno ir ikonografijos problemas (atvaizdo vaidmens ir/ar jo diskreditavimo tema, kičo problematikos tema); - gebės savarankiškai komunkuoti; - ugdys bendradarbiavimo įgūdžius.	aktyvaus mokymosi metodai: grupės diskusija, minčių lietus, pažintis su meno kūriniiais ir jų vertinimas, savarankiškas tekstų skaitymas ir kultūros objektų lankymas	grupinis rašto darbas ir jo pristatymas
--	---	---

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Pasikaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas: krikščioniškojo meno apibrėžties klausimas ir problematika. Santykis su Bažnyčios istorija, pažintis su krikščioniškosios doktrinos, kristologijos, sakramentų teologijos formavimusi.	2						2		
2. Atvaizdo problematika Biblijoje ir II–IV a. žydų menas bei pirmosios krikščionių kartos: kodėl nekuriama atvaizdai.	2						2	2	Teorinių tekstų skaitymas, jų analizė. Susipažinimas su meno kūriniiais ir jų vertinimas. Tekstas: „Išminties knyga, 13–15“, in <i>Dailės istorijos šaltiniai. Antologija</i> , p. 585–596.
3. Krikščioniškoji ikonografija ir istorinis kontekstas. Antikinis menas ir mimetinė meno funkcija. Antikinė aplinka ir pirmųjų amžių simboliškas vaizdavimas.	8						8	8	Teorinių tekstų skaitymas, jų analizė. Susipažinimas su meno kūriniiais ir jų vertinimas. Tekstas: Andrè Grabar, <i>Krikščioniškoji ikonografija: Antika ir Viduramžiai</i> , p. 5–29.
4. Ankstyvosios krikščionybės menas. Krikščioniškojo atvaizdo genezės procesai, raida ir iššūkiai. Teologijos ir filosofijos įtaka žmogaus kūrybai. Kultūrinis ir socialinis I–IV a. kontekstas.	8						8	8	Teorinių tekstų skaitymas, jų analizė. Susipažinimas su meno kūriniiais ir jų vertinimas. Tekstas: <i>Bažnyčios tėvai. Antologija</i> , p. 135–145, 146–158. Trijų IV a. sarkofagų ikonografinė analizė.
5. Bizantinis menas. Iliuzijos ir tikrovės problema. Dievo vaizdavimo problema. Krikščioniškojo atvaizdo doktrinos ir teologijos raida.	4						4	4	Teorinių tekstų skaitymas, jų analizė. Susipažinimas su meno kūriniiais ir jų vertinimas. Tekstas: Andrè Grabar, <i>Krikščioniškoji ikonografija: Antika ir Viduramžiai</i> , p. 30–60.
6. Ikonoklastija. V–IX a. Bažnyčios istorijos kontekstas. Ikonoklastijos priežastys ir krizė, apologetiniai tekstai ir jų vertinimas.	8						8	5	Analitinis teksto skaitymas: „Vienulio atsiskyrėlio Moscho pokalbis“, in <i>Dailės istorijos šaltiniai. Antologija</i> , 597–604; „Jonas Damaskietis.

									Prakalbos apie atvaizdus“, <i>Idem</i> , 605–609. Meno kūrinių aptarimas ir vertinimas.
7. Karolingų menas ir vakarietiškoji ikonoklastija.			2				2	4	Analitinis teksto skaitymas: „Karolio knygos“, in <i>Dailės istorijos šaltiniai. Antologija</i> , 610–617. Konkrečių pavyzdžių analizė.
8. Romaninis menas. Sąvokos apibrėžimas ir periodizacija. Įkvėpimo šaltiniai ir ikonografijos paskirtis. Vienuolynų reforma.			2				2	4	Teorinių tekstų skaitymas, jų analizė. Susipažinimas su meno kūrinių ir jų vertinimas.
9. Gotika. Sąvokos ir stiliaus istorija. „Sumų“ epocha ir religinis bei kultūrinis kontekstas. Aristotelizmo reikšmė šio laikotarpio kūrybai.			2				2	4	Analitinis teksto skaitymas: G. Duby, <i>Katedrų laikai. Menas ir visuomenė 980–1420</i> . 122–162. Kūrinių analizė ir vertinimas.
10. Gotikos grožio suvokimas ir meno funkcijos. Šviesos teologija, teatras, mirties tematika.			2				2	4	Analitinis teksto skaitymas: Jacques Le Goff. <i>Viduramžių vaizduotė</i> , 85–134. Vilniaus bernardinų vienuolyno ir Vilniaus katedros požeimių lankymas.
11. Renesansas. Sąvoka ir periodizacija. Homocentristinių procesų sklaida ir įtaka ikonografijai. Vienuolinio gyvenimo pokyčiai ir reformos: <i>Devotio moderna</i> .			2				2	4	Analitinis tekstų skaitymas: Leonardo da Vinci „Tapybos traktatas“, in <i>Dailės istorijos šaltiniai. Antologija</i> , 296–304, Erwin Panofsky, „Titano „Išmintingumo alegorija“: post scriptum“, in <i>Prasmė vizualiniuose menuose</i> , p. 151–172. Kūrinių analizė ir vertinimas.
12. Barokas: vidiniai ir išoriniai veiksniai, atvedę Europą į Reformaciją ir Tridento (1545–1563) susirinkimą.			2				2	4	Analitinis teksto skaitymas: Gabriele Paleotti. „Svarstymas apie šventus ir pasaulietinius atvaizdus“, in <i>Dailės istorijos šaltiniai. Antologija</i> , 618–625; Federico Borromeo „Apie sakralinę tapybą“, <i>Ibidem</i> , 626–630. Kūrinių analizė ir vertinimas.
13. Dvasingumo įtaka baroko stiliaus vystymuisi, laikmečio iššūkiai ir paradoksai menininkų kūryboje: apie (ne)įmanomybę pavaizduoti Nematomą.			2				2	4	Analitinis teksto skaitymas: Sigita Maslauskaitė „Vaizduotės ambivalencija religinėse praktikose“,

										in <i>Sekuliarizacija ir dabarties kultūra</i> , 373–380, 396–414. Kūrinių analizė ir vertinimas. Šv. Kazimiero koplyčios, Šv. Petro ir Povilo bažnyčios lankymas.
14. Krikščioniškasis menas po Prancūzų revoliucijos. Krikščioniškojo meno istorijos pabaigos įvykis: argumentai “už ir prieš”. Kičo problematika.			2					2	4	Analitinis teksto skaitymas: Tomas Sodeika „Šventybė sekuliarizacijos procese“, in <i>Sekuliarizacija ir dabarties kultūra</i> , 268–315. Šiuolaikinio meno pavyzdžių nagrinėjimas ir pasirengimas diskusijai kičo tema.
15. Sekuliarizacija ir krikščioniškoji ikonografija. Šiuolaikinė kultūra ir vizualumas.									6	Rašto darbo parengimas po diskusijų grupėje.
16. Pasiruošimas egzaminui									16	Mokslinės literatūros paieška, skaitymas. Kurse nagrinėtų meno kūrinių savarankiška analizė.
17. Egzamino laikymas raštu									1	Atsakymas į testo ir teorinius klausimus
Iš viso	32		16					48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	60%	Egzamino laikymo metu	Vertinamas kurse išdėstytos medžiagos ir privalomos literatūros išmanymas, kūrybiškas jos įsisavinimas: gebėjimas teorijas ir metodus taikyti konkrečių meno kūrinių analizei: <ul style="list-style-type: none"> - kurse apžvelgtos ikonografinės ir faktografinės medžiagos supratimas, gebėjimas lokalizuoti ir datuoti meno kūrinius, praktikas reiškinius (20 proc.) - susipažinimas su teorine kurso literatūra, jos supratimas, analizavimas (20 proc); - kūrybiškas atvaizdų interpretavimas (20 proc.).
Konkrečių teorinių tekstų bei meno kūrinių analizė ir interpretacija	20%	Seminaruose semestro metu	Gebėjimas taikyti meno analizės metodus konkrečių meno kūrinių pažinimui.
Grupėje parengtas rašto darbas ir jo pristatymas	20%	Semestro metu	Pasirengimas savarankiškai ir grupinio darbo būdu formuluoti ir nagrinėti meno istorijos problemas: <ul style="list-style-type: none"> - problemos formulavimas rašto darbe, darbo struktūra, analitiškumas; - gebėjimas suvokti ir įvertinti kito pateikiamą argumentą; - aiškus idėjų formulavimas ir bendradarbiavimas žodinio pristatymo metu, atsakymų į klausimus kokybė.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Alekna, Darius; Ališauskas, Vytautas (sud.)	2003	<i>Bažnyčios tėvai. Antologija</i> , p. 135–145, 146–158, 186–188		Vilnius: Aidai
Brown, Peter	1999	<i>Šventųjų kultas : jo atsiradimas ir vaidmuo lotyniškoje krikščionybėje</i> , p. 17–42		Vilnius: Aidai
Duby, Georges	2004	<i>Katedrų laikai. Menas ir visuomenė 980–1420</i> , p. 122–162		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
Grabar, Andrè	2003	<i>Krikščioniškoji ikonografija: Antika ir Viduramžiai</i> , p. 5–60		Vilnius: Aidai
Jankevičiūtė, Giedrė (sud.)	2012	<i>Dailės istorijos šaltiniai. Nuo seniausių laikų iki mūsų dienų</i> , p. 296–304, 597–604, 605–609, 610–617, 618–625, 626–630		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
Le Goff, Jacques	2003	<i>Viduramžių vaizduotė: esė</i> , p. 85–134		Vilnius: Alma littera
Panofsky, Erwin	2002	<i>Prasmė vizualiniuose menuose</i> , p. 113–150, 151–172		Vilnius: Baltos lankos
Šerpytė, Rita (sud.)	2013	<i>Sekuliarizacija ir dabarties kultūra</i> , p. 268–315, 373–380, 396–414		Vilnius: Vilniaus universitetas
Papildoma literatūra				
Ališauskas, Vytautas; Jovaiša, Liudas; Paknys, Mindaugas; Raila, Eligijus (sud.)	2001	<i>Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kultūra</i>		Vilnius: Aidai
Gadamer, Hans-Georg	1997	<i>Grožio aktualumas. Menas kaip žaidimas, simbolis ir šventė</i>		Vilnius: Baltos lankos
Gombrich, Ernst H.	1997	<i>Meno istorija</i>		Vilnius: Alma Littera
Heidegger, Martin	2003	<i>Meno kūrinio ištaka</i>		Vilnius: Aidai
Merleau-Ponty, Maurice	2004	<i>Akis ir dvasia</i>		Vilnius: Baltos lankos
Pächt, Otto	2003	<i>Metodiniai dailės istorijos praktikos principai</i>		Vilnius: Aidai
Račiūnaitė, Tojana (sud.)	2009	<i>Gyvas žodis, gyvas vaizdas. Fabijono Birkovskio pamokslas apie šventuosius atvaizdus. Pamokslo faksimilė, vertimas ir studija</i>		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
Surdokaitė, Gabija (sud.)	2008	<i>Pamaldumas Išganytojui Lietuvos kultūroje</i>		Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas
Vaughan, William	2000	<i>Romantizmas ir menas</i>		Vilnius: R. Paknio leidykla